

Toelichting

Algemeen

Op grond van artikel 7:15 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan een burger in aanmerking komen voor vergoeding van - onder andere - de kosten van beroepsmatige rechtsbijstand, indien bij de beslissing op bezwaar het bestreden besluit wordt herroepen ten gevolge van een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Aan deze bepaling is nadere invulling gegeven met het Besluit proceskosten bestuursrecht (verder: Bpb). In het Bpb wordt van rijkswege aangegeven welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen en op welke wijze de hoogte van die vergoeding moet worden vastgesteld. Voorwaarde is dat zowel het inroepen van de rechtsbijstand als de daarvoor gemaakte kosten redelijk dienen te zijn. Daarnaast moet belanghebbende daadwerkelijk kosten hebben gemaakt.

In het Bpb zijn limitatief de volgende kosten opgenomen die voor vergoeding in aanmerking komen:

- a. kosten van beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- b. kosten van getuigen of deskundigen die door betrokkene zijn ingeschakeld;
- c. reis- en verblijfskosten;
- d. verletkosten;
- e. kosten van uittreksels uit openbare registers, telegrammen, internationale telexen, internationale faxen en internationale telefoongesprekken;
- f. kosten van het als gemachtigde optreden van een arts in zaken waarin enig wettelijk voorschrift verplicht tot tussenkomst van een gemachtigde die arts is.

In het kader van de bezwaarvoering tegen de WOZ-waarde gaat het voornamelijk om de kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand. Kosten van een getuige, deskundige of tolk zijn doorgaans niet aan de orde. Taxatierapporten kunnen voor vergoeding in aanmerking komen indien de gemeente kan oordelen dat de kosten in redelijkheid zijn gemaakt. Gelet op de aard van de bezwaarfase en het ontbreken van enig nut van een taxatierapport bij de heroverweging (de gemeentelijk taxateur dient bij een heroverweging alles immers met zijn eigen ogen te constateren) worden taxatiekosten in de bezwaarfase door onze gemeente in principe niet vergoed. Voor de beroepsmatig verleende rechtsbijstand gelden forfaitaire tarieven. Overige kosten die op grond van het Bpb voor vergoeding in aanmerking komen worden vergoed naar de werkelijke kosten of een vergoeding conform de regeling in de wet en het Besluit tarieven in strafzaken. Het Bpb biedt de mogelijkheid in bijzondere omstandigheden een afwijkende vergoeding toe te kennen. Als een belanghebbende partij gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld kan de vergoeding worden verminderd. Ten aanzien van alle gemaakte kosten geldt verder:

- a. het moet gaan om redelijkerwijs gemaakte kosten;
- b. er is verzocht om een vergoeding;
- c. het primaire besluit wordt herroepen;
- d. herroeping van het primaire besluit vindt plaats wegens een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatige gedraging.

De hoogte van de vergoeding voor de beroepsmatig verleende rechtsbijstand moet worden bepaald aan de hand van een voorgeschreven formule: A (punt per proceshandeling) \times B (forfaitair bedrag) \times C (wegingsfactor). De wegingsfactor is afhankelijk van de zwaarte van de zaak. Om deze afweging niet elke keer opnieuw te moeten maken worden beleidsregels vastgesteld. Bovendien is daarmee de rechtszekerheid en de rechtseenheid gediend. Uitgangspunt is dat elke zaak van gemiddelde zwaarte (wegingsfactor 1) is.

Kennisname van de uitspraken van de diverse bestuursrechtshoven met betrekking tot de vergoeding van de kosten van een door een derde beroepsmatig in (hoger) beroep verleende bijstand leert dat zaken doorgaans als gemiddeld worden aangemerkt als de gemeente zich niet kan beroepen op een afwijkend beleid of de keuzes van dit beleid niet kan onderbouwen. Daarbij dient de keuze voor een wegingsfactor van het gewicht van een zaak verband te houden met de noodzakelijke inspanning die daarbij is gemoeid.

Het college van burgemeesters en wethouders en de heffingsambtenaar hebben de bevoegdheid om, op zichzelf of gezamenlijk, het beleid ten aanzien van de proceskostenvergoeding in beleidsregels vast te leggen.

Artikelgewijs

Artikel 1

Het bereik van de beleidsregels is beperkt tot de bezwaarprocedures die zijn gericht tegen WOZ-beschikkingen en gemeentelijke aanslagen die de WOZ-waarde als grondslag hanteren. Deze zaken kennen specifieke aspecten die niet vergelijkbaar zijn met andere aanslagen of gemeentelijke beschikkingen. Nergens zijn zoveel grieven tegen de grondslag te bedenken als tegen een WOZ-waarde. Dat komt omdat de waardering van een onroerende zaak bijzonder veel aspecten kent, zoals de objectafbakening, de maatvoering, de kwaliteit en staat van onderhoud, de uitstraling, de omgevingsfactoren en de vergelijkbaarheid met andere objecten en dat alles tot in de kleinste details. Er is daarom al snel een visie ontwikkeld die afwijkt van de waarderingsmethodiek van de gemeente. De gemeente dient alle objecten op dezelfde wijze te waarderen en heeft hiervoor een model ontwikkeld. Een taxatiedeskundige kan een waardering op diverse manieren uitvoeren hetgeen voor een heroverweging geen bruikbare informatie oplevert. Deze materie vergt daarom een eigen beleid.

Artikel 2

De toekenning van vergoeding van proceskosten is aan de voorwaarde gebonden als genoemd in artikel 7:15 Awb. Het moet onder andere gaan om redelijkerwijs gemaakte kosten. Om te onderzoeken of de gemaakte kosten als redelijk kunnen worden bestempeld, dient men de dubbele redelijkheidstoets uit te voeren. Zowel het aanwenden van een middel als de kosten die daaraan zijn verbonden dienen redelijk te zijn. Met betrekking tot de inzet van beroepsmatige rechtsbijstand betekent dit dat zowel het invoeren van de rechtsbijstand als de daarvoor gemaakte kosten redelijk dienen te zijn. In het kader van de WOZ kunnen in principe enkel de kosten van een bezwaar tegen een waarde als redelijkerwijs gemaakt worden beschouwd. Hierop bestaan uitzonderingen waarbij de wegingsfactor per geval moet worden bepaald. Zo is bijvoorbeeld te denken aan procedures waarin bezwaar gemaakt wordt tegen de onjuiste kwalificatie van objecten of delen van objecten als woning dan wel niet-woning.

Artikel 3

Lid 1

Voor de kosten van beroepsmatig verleende rechtsbijstand is in de bijlage bij het Bpb bepaald dat deze kosten (slechts) voor vergoeding in aanmerking komen op basis van de volgende formule:
 $A \times B \times C$.

Factor A = aantal punten voor de verrichte proceshandeling:

bezwaarschrift: 1 punt

hoorzitting: 1 punt

nadere hoorzitting: 0,5 punt

Lid 2

De belanghebbende partij kan op verzoek worden gehoord. Dit verzoek wordt in de praktijk bij beroepsmatige rechtsbijstand standaard gedaan. De gemeente is daarom terughoudend met het toekennen van proceskosten voor verschijnen op een hoorzitting.

Van beroepsmatige rechtsbijstandverleners mag men verwachten dat zij in staat zijn om alles wat zij mondeling kunnen verwoorden ook aan het schrift kunnen toevertrouwen. Indien de belanghebbende partij in het bezwaarschrift stelt nog een nadere onderbouwing te willen indienen maar dit tot de hoorzitting nalaat te doen is het niet redelijk dat de gemeente het op schrift stellen door middel van het opmaken van de notulen voor haar rekening neemt en belanghebbende partij ook nog eens aanspraak zou kunnen maken op een vergoeding.

Lid 3

Ook hier geldt dat de kosten redelijkerwijs dienen te zijn gemaakt. Om deze redelijkheidstoets te benadrukken stuurt de gemeente een conceptuitspraak mee bij de uitnodiging van de hoorzitting. De hoorzitting wordt als redelijk beschouwd indien deze tot een nadere verlaging van de beschikking leidt ten opzichte van de conceptuitspraak, een en ander voor zover het bezwaarschrift niet als onvolledig is gepresenteerd.

Artikel 4

Factor B = waarde per punt: € 218,- voor belastingzaken (toestand december 2010).

Artikel 5

Factor C = wegingsfactor (drukt het gewicht van de zaak uit).

Uit onderdeel C1 van de bijlage bij het Bpb blijkt dat het gewicht van de zaak in 5 categorieën is ingedeeld. De beoordelingsvrijheid die het bestuursorgaan heeft, ziet op de beoordeling van het gewicht van de zaak. Deze beoordeling dient steeds in overeenstemming te zijn met de bewerkelijkheid en de gecompliceerdheid van een zaak en de daarmee verband houdende werkbelasting van de rechtsbijstandverlener. Het gewicht van de zaak bepaalt de van toepassing zijnde wegingsfactor:

zeer licht: 0,25

licht: 0,50 (een verwijzing naar een bepaald feit dat discussie kan opleveren)

gemiddeld: 1

zwaar: 1,5

zeer zwaar: 2

Lid 1

Als uitgangspunt geldt: een zaak is van gemiddeld gewicht, tenzij er aanleiding is om een zaak als zwaarder of lichter aan te merken. Het voorafgaande betekent dat bij het gros van de volwaardige waardebezwaren standaard de wegingsfactor 1 (gemiddeld) zal worden toegepast. Het gaat dan om een waardebezwaar waarin relevante punten worden aangedragen en een visie wordt gegeven op de waarde die door middel van vergelijkingen met andere objecten wordt onderbouwd.

Lid 2a

Een zaak is zeer licht indien het bezwaar bestaat uit een eenvoudige verwijzing naar een bepaald feit waaruit geen meningsverschil kan ontstaan. Het kan zijn dat de fout al direct blijkt uit de beschikking zelf zoals bij een kennelijke administratieve fout. Het kan ook zo zijn dat de gemeente haar administratie erop dient na te zien maar dat daaruit direct blijkt dat er een fout is gemaakt waar geen discussie over mogelijk is. Ook verwijzing naar feitelijkheden zonder nadere onderbouwing vergen een zeer geringe inspanning waarbij de noodzaak voor het inschakelen van beroepsmatige rechtsbijstand verre van aanwezig is.

Lid 2b

Een zaak is licht indien in het bezwaar wordt onderbouwd met tamelijk eenvoudig te constateren fouten die de gemeente aanleiding geven tot een verlaging van de WOZ-waarde. Ook als het bezwaarschrift geen fouten aan het licht brengt maar de beschikking naar aanleiding van de eigen constateringen bij de heroverweging wordt verlaagd wordt deze zaak als licht beschouwd. Dat geldt eveneens als in het bezwaarschrift wordt gesteld en onderbouwd maar vermeld dat het bezwaar niet de volledige onderbouwing omvat. In deze gevallen vergt het opstellen van de bezwaarschriften niet de volledige inspanning die voor een gemiddelde zaak nodig is. Omdat deze bezwaren eenvoudig, foutief of onvolledig zijn is de noodzaak voor het inschakelen van beroepsmatige rechtsbijstand discutabel.

Lid 2c en 2d

In de regel is het aan het bestuursorgaan om het toekennen van een lichte of zeer lichte wegingsfactor te onderbouwen, terwijl belanghebbende partij de zware en zeer zware wegingsfactor aannemelijk moet maken. Hierbij wordt aangenomen dat bezwaren met betrekking tot de waardering van objecten niet zijnde woningen eerder als bijzonder zwaar ervaren zullen worden dan zaken die handelen over de waarde van woningen.

Lid 4 en 5

Deze regelen dat indien meerdere wegingsfactoren op het bezwaarschrift van toepassing zijn, de zwaarste van toepassing zijnde factor zal worden toegepast bij de berekening van de proceskostenvergoeding.

Artikel 6

Uit de bijlage van het Bpb volgt de correctie op de procespunten bij samenhangende zaken.

Samenhangende zaken zijn zaken die voldoen aan de volgende samenhang:

- er moet sprake zijn van één besluit (of meerdere nagenoeg identieke besluiten), waartegen door één of meer belanghebbenden op vergelijkbare gronden, gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig bezwaar wordt gemaakt; én

- waarbij beroepsmatige rechtsbijstand wordt verleend door dezelfde persoon of personen die deel uitmaken van hetzelfde samenwerkingsverband (bijvoorbeeld advocatenkantoor).
Als voorbeeld kan men denken aan de leden van een bewonersvereniging van een appartement.

Ook als de rechtsbijstandverlener zich in meerdere gevallen van een standaardmotivering bedient betekent dit nog niet dat er sprake is van samenhangende zaken. De aandacht voor de individuele omstandigheden van de belanghebbende of het te waarderen object zijn bepalend.

Bij minder dan 4 samenhangende zaken geldt correctiefactor 1. Mocht het echter gaan om 4 of meer samenhangende zaken, dan dient wegingsfactor 1,5 te worden toegepast.

De formule wordt bij samenhangende zaken:

$A \times B \times C \times D$.

Artikel 7

De daadwerkelijk doorgebrachte uren op de hoorzitting komen voor vergoeding in aanmerking. Belanghebbende moet dan wel vrij hebben moeten nemen van zijn werkzaamheden om bij deze hoorzitting aanwezig te kunnen zijn. Verletkosten worden per uur berekend. Het maximumbedrag voor verletkosten bedraagt minimaal € 4,54 en maximaal € 53,09 per uur.

De reistijd komt niet voor vergoeding in aanmerking. Van een belanghebbende mag verwacht worden dat hij met enige regelmaat aanwezig is in de gemeente waar zijn belastingobject zich bevindt. In die zin kan geen sprake zijn van kosten. Voor zover belanghebbende door omstandigheden wel enige tijd onderweg behoort dit tot de normale risico's van deelname aan het maatschappelijk verkeer. De hoorzitting wordt immers gehouden op initiatief van de belanghebbende partij.

Artikel 8

Een deskundig taxateur speelt een bijzondere rol in procesvoering tegen de WOZ-waarde. Hij kan zijn advies geven over de vastgestelde waarde. Plaatselijke kennis is daarbij essentieel. De burger zelf kan diverse bronnen raadplegen om de waarde te controleren. De controle van een beschikking is een handeling die voor eigen rekening van de burger komt. Ongeacht of de gemeente een fout heeft gemaakt is deze handeling onderdeel van het gewone onverstoorde dagelijkse leven. De gemeente zal daarom geen proceskosten vergoeden voorzover het de controle van een beschikking betreft.

Lid 1

De gemeente doet haar best de WOZ-waarde zo nauwkeurig mogelijk te bepalen. Indien een burger van mening is dat de gemeente een fout heeft gemaakt kan deze door middel van een bezwaarschrift de gemeente op de vermoedelijke fout attenderen. De gemeente zal de waardebeoordeling dan in heroverweging nemen. Bij de waardering maakt de gemeente gebruik van een waarderingmodel waarmee alle woningen in de gemeente worden getaxeerd. Als een burger aangeeft dat de gegevens met betrekking tot een woning niet kloppen, zal een taxateur van de gemeente een en ander ter plaatse controleren. Als de burger een taxatierapport laat opstellen waarmee zijn vermoeden van een fout wordt onderbouwd, dan zal de gemeente eveneens een heroverweging uitvoeren met gebruik van haar eigen waarderingmodel. Indien het ingediende taxatierapport afwijkende gegevens vermeldt dient een taxateur van de gemeente een controle ter plaatse uit te voeren. Een taxatierapport verandert dus niets aan de wijze waarop de gemeente de heroverweging zorgvuldig dient te verrichten. Het heeft daarom geen nut punten uit het bezwaarschrift in de vorm van een deskundigenrapport te herhalen. De bezwaarfase heeft een filterfunctie voor de rechtbank. Er is nog geen sprake van een conflict maar van een administratieve voorfase. Bij haar handelen staat de gemeente alle middelen beschikbaar die ook bij het vaststellen van de initiële beschikking gelden. De regie en het oordeel ligt bij de gemeente, niet bij een derde die overtuigd dient te worden. Partijen zijn in deze fase dus geen gelijken. De bezwaarprocedure is vormvrij en informeel van karakter. De gemeente kan onbedoelde fouten herstellen en de burger uitleg geven bij misvattingen. Indien de burger de gemeente niet op een ander idee heeft kunnen brengen staan er nog 2 opeenvolgende rechtsmiddelen open waarbij de kwestie inhoudelijk kan worden beoordeeld door een onafhankelijk rechter. In de beroepsfase geldt het taxatierapport als bewijs en kan het de burger veel nut bewijzen bij het overtuigen van de onpartijdige rechter.

Een taxatierapport in de bezwaarfase heeft per definitie geen nut, geen toegevoegde waarde en buitensporig duur alternatief voor het completeren van het bezwaarschrift. Als dit vooraf aan de burger wordt uitgelegd kan het niet redelijk worden geacht dat de burger desondanks in de bezwaarfase kosten maakt voor het opstellen van taxatierapport.

Lid 2

Zoals al toegelicht bij artikel 3 is de gemeente terughoudend met het toekennen van proceskosten voor verschijnen op een hoorzitting. Ten aanzien van het meebrengen van een taxateur als deskundige geldt dat de kosten die dit voor belanghebbende meebrengt eerst vergoed zullen worden wanneer de bijdrage van deze persoon van deskundige aard is en leidt tot een nadere aanpassing van de beschikking.

Ingevolge het Besluit tarieven in strafzaken geldt voor een deskundig taxateur een tarief van ten hoogste € 81,23 per uur. In artikel 15 van het Besluit tarieven in strafzaken is expliciet bepaald dat de in het besluit genoemde bedragen worden verhoogd met de omzetbelasting. In afwijking van de overige proceskosten, waaronder de forfaitaire tarieven voor de procespunten, geldt dus voor het tarief van de taxateur of de daarop gebaseerde kosten van het taxatierapport dat de gemeente dit bedrag inclusief BTW dient te vergoeden. De BTW komt er dus nog bij.

Artikel 9

De bevoegdheid om af te wijken van de berekende proceskostenvergoeding vloeit voort uit artikel 2, leden 2 en 3 van het Bpb waarin de mogelijkheid wordt geboden de vergoeding te beperken indien belanghebbende partij gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld. Ook in bijzondere omstandigheden kan van de uitkomst van de berekening worden afgeweken. De gemeente kan dus, onder de voorwaarde dat de bijzonderheid van de omstandigheden en de aanpassing goed worden onderbouwd, de vergoeding zowel naar boven als naar onder bijstellen.

Lid 2

De heffingsambtenaar behoudt zich het recht om een verzoek tot vergoeding van de proceskosten af te wijzen indien de belanghebbende niet in staat is aan te tonen dat de desbetreffende kosten daadwerkelijk zijn gemaakt.

Artikel 10

Geen toelichting nodig.